

Inese Didže: «Ja gribi darīt labi, vispirms pamēģini to pats»

Ir cilvēki, kuri nespēj vai vienkārši neprot atrasties miera stāvoklī: viņiem nepārtraukti vajag iet, darīt, iesaistīties, atklāt ko jaunu gan sevī, gan apkārtējos, izmantot jaunas iespējas... Viņi ir ieinteresēti un atvērti visam, kas notiek apkārt. Ja šādas rakstura iezīmes vēl savienojas ar lieliskām komunikācijas prasmēm, spēju pārliecināt un argumentēti pierādīt savu viedokli un kolektīva vadītāja talantu, ieguvēji ir visi, kuriem laimējas šādus cilvēkus sastapt, iepazīt un kopā ar viņiem strādāt. Jo viņi ir tie, kas patiesībā virza gan savu līdzcilvēku, gan kopumā visas sabiedrības izaugsmi.

Man ir paveicies ar šādu ieguvumu, jo savās žurnālistes un citās darba gaitās esmu iepazinusi INESI DIDŽI, kura nu jau piecpadsmito gadu ir Dobeles Valsts ģimnāzijas direktore. Šķiet, ka Latvijas Valsts neatkarības svētku patriotiskajā nedēļā ir īstais laiks sarunai par to, kas viņai – visās jomās aktīvam cilvēkam – ir svarīgs.

- Kas ir tavas galvenās prioritātes, vadot ģimnāzijas komandu?

- Laikam svarīgākais, kādēļ es atnācu, bija nodoms uzturēt skolēnu un vecāku vēlmi saņemt labāko izglītību, kāda Dobelē ir iespējama. Tāds uzdevums ģimnāzijai ir bijis no sākta gala, jau simts gadu garumā. Un to mums vajadzētu arī turpināt.

- Vai ir izdevies piecpadsmit gados šo «latiņu» noturēt vai varbūt pacelt vēl augstāk?

- Ir bijuši dažādi vērtējumi, lai gan pašlaik publisku atzinumu par to vispār vairs nav... Bet, es domāju, tā «latiņa» ir turējusies gana labi. Esam vairākos aspektos atradušies arī augstāk, nekā bijuši iepriekš. Savukārt ir attīstības iespējas, kas agrāk nav bijušas un nu īstenojamās nākotnē. Piemēram, līdz ar uzbūvēto jauno Dabaszinātņu mācību centru un jauno izglītības standartu vidusskolai. Tādējādi varam gaidīt vēl daudz ko labu. Protams, lai iespējas īstenotu, ir vajadzīgi skolotāji, izglītības kvalitātes prasību uzturēšana, katra paša ieguldījums. Ir arī svarīgi, lai katrs šeit atnākušais gribētu te mācīties, izmantot mūsu iespējas – materiāli tehnisko bāzi, pedagogu potenciālu.

Mūsu aprikojums vairs nevar būt šķērslis kvalitatīvam mācību procesam. Tomēr, lai pilnīgi visu varētu labi mācīt, vēl risinājumi būs jāmeklē.

Tradicionāli ģimnāzijā vienmēr bijis augsti cienīts kultūrizglītības darbs. Pirmām kārtām tie ir gan skolēnu, gan pieaugušo Dziesmu svētki, jo mūsu jaunieši tajos spēj konkurēt. Arī šogad mēs tajos dziedāsim un dejosim. Tas mums ir liels gods. Kovida laikā daudz kas bija pājucis. Tāpēc gribu teikt milzīgu paldies mūsu absolventiem, kuri atsaucās skolas simtgades aicinājumam nākt kopā, būt aktīviem, dziedāt.

- Šķiet, ka skolas simtga-

des atzīmēšanas jaunais formāts – rīkot dažādus pasākumus visa mācību gada garumā – tomēr sevi attaisno, lai gan iesākumā bija arī skeptiski viedokļi un neapmierinātība, ka nebūs vienas grandiozas tradicionālas jubilejas balles.

- Jā, tas ir nebijis formāts. Bet, domāju, tas ir labi. Parādīt visu skolas izaugsmi vienā pasākumā ir gan tehniski sarežģīti, gan laikietilpīgi un nogurdinoši, jo cilvēku intereses ir dažādas. Savukārt uz šādiem tematiskiem sarīkojumiem nāk tie, kurus pasākuma saturs tiešām saista, ir viņu sirdslieta. To pierādīja gan kora koncerts, gan absolventu mākslas darbu izstāde, gan vēl citu absolventu piedāvājumi sadarbībai ar ģimnāziju simtgades sakarā, piemēram, par karjeras izaugsmes atbalstu skolēniem. Tādējādi bija saruna ar absolventi Inetu Buivīdi, kura pirms vēlēšanām tikās ar ģimnāzisti un mudināja viņus domāt par to, kā veidojas valsts nākotne un cik liela ir jauniešu ietekme tās veidošanā: no jauniešu pieņemtajiem lēmumiem var būt atkarīga ne tikai pašu, bet visas valsts nākotne, tāpēc viņiem ir jāsaprot, kurā brīdī ir svarīgs jauniešu spēka pielikšanas punkts, lai nākotne būtu tāda, kādu viņi to vēlas. Tā arī citos jautājumos mēs joprojām aicinām ikvienu, kurš apzinās, ka grib un var kaut vai nelielai skolēnu grupai sniegt savu redzējumu vai atbalstu, vienoties par to ar skolu. Būsim ļoti priecīgi.

Otrajā semestrī arī esam plānojuši vairākus pasākumus. Tostarp mednieki ir atsaukušies ar piedāvājumu par medību trofeju izstādi, kas varētu vizualizēties kā «Dabas muzejs ienāk ģimnāzijā», gan eksponējot trofejas un dabas fotogrāfijas, gan piedaloties Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes zinātniekiem. Ļoti ceram arī uz sportistiem, vēl uz kādām individuālām izstādēm, jo pašlaik Dabaszinātņu mācību centrā ir sagatavota kvalitatīva ekspozīcijas siena visa gaites garumā, kur var izvietot mākslas darbus.

- Sarunu sākām, protams, vispirms par darbu. Bet svarīgākais personiski?

- Man ir svarīgi justies labi, tā, lai es būtu darbaspējīga. Jā, man patīk darboties. Tas ir tāds

«ritenis»: jo tu vairāk darbosies, jo būsi darbaspējīgāks. Vēl man patīk rosīties dārzā: lai viss zied un daudz, un ir puķupodi visās malās... Es mēdzu daudz laika pavadīt dabā. Šobrīd gan ir nedaudz apgrūtināši sportot, jo pēc veselības uzlabošanas tagad esmu vairāk «fans». Bet man ļoti patīk cilvēki, kuri ir ļoti apņēmīgi. Un tas ir šaušanas sports, kas man ir «asinis» jau vairākās paaudzēs un tradīcijās.

Man patīk man līdzīgi cilvēki, tādi, kuri saprot situāciju, kuri ir godīgi, izlēmīgi, kam patīk redzēt kopsakarības. Piemēram, ja braucu uz kādu vietu, kur nekad iepriekš neesmu bijusi, man patīk iepriekš izpētīt kartē, kur tur kas ir – ceļi, robežas, kalni un tā tālāk. Un, kad esmu tajā vietā, es jau nojaušu, uz kuru pusi kas meklējams. Tādējādi es saprotu savu vietu tajā vidē. Tas man šķiet ļoti labi. Man patīk lietu sakārtotība.

- Tu esi politiski aktīva, biji starp 14. Saeimas deputātu kandidātiem. Vai nebija vilšanās izjūtas, ka netiki ievēlēta?

- Vilšanās nebija. Patiesībā man bija prieks par to, ko es piedzīvoju, ar kādiem cilvēkiem tikos. Pieredzēju, kā šis process norisinās, un varēju tajā līdzpiedalīties. Līdz ar to labāk iepazīnu cilvēkus, kas citkārt nebūtu bijis iespējams. Kāpēc es iesaistījos? Ja gribi lietas darīt labi, vispirms pamēģini to darīt pats. Un tad tu sapratīsi, kā ir darīt labi. Tikai, darot pašam, atklājas gan grūtības, gan situācijas dziļums. Būt «divāna ekspertam» ir par maz.

Jā, es sajūtos politiski atbildīga. Katra skatījums, manuprāt, ir svarīgs. Domāju, ka šādu cilvēku ir daudz, bet ne katrs uzdrošinās pateikt savu viedokli vai darīt šādu darbu. Man šķiet, ka tā izpratne ir daudziem, bet ir drošāk jānāk ar saviem labajiem, radošajiem, ekonomiski pamatotiem priekšlikumiem.

- Kas tev šķiet svarīgi mūsu valsts izglītības politikā?

- Galvenais, lai tagadējie skolēni, studenti saņemtu tādu izglītību, kas nodrošina viņiem labu nākotni, – tostarp spēju pielāgoties nākotnes vajadzībām. Un tā nebūt nav tikai spēja apgūt zināšanu bāzi. Protams, zināšanām ir jābūt. Bet ļoti būtiska ir spēja saprast, analizēt, kas kurā brīdī ir jāmaina, jāpapildina vai «jānoliek uz pauzes», vai jāizbeidz pavisam. Ja mēs izglītībā tā spētu pārkārtoties, būtu labi. Bet ne vienmēr to spējam.

- Latvijas izglītības sistēmā ir daudz nesakārtotu jautājumu. Vai tev kā ilggadējai iestādes vadītājai nešķiet, ka tik ilgos neatkarības gados tiem bija jābūt atrisinātiem?

- Jā, reformu izglītībā ir bijis daudz. Bet, zinot, ka Latvijas sabiedrība ir tik daudzšķautņaina, ko nosaka paaudžu mantojums vairāku gadsimtu garumā, mēs nevaram gribēt, lai mums būtu tāda viendabīga valsts, kur visi lēmumi ir tik vienprātīgi, vienā virzienā vērsti. Tā vēl nevar būt. Latvijai kā valstij un politiķiem nav arī ilgstošas pieredzes, kā veidot politiku. Pieredzes uzkrāšanai ir vajadzīgs laiks, kas pagaidām ir pārāk neliels. Jā, mēs gribētu, lai šie procesi norit ātrāk, bet pagājuši ne tik daudz gadu kopš neatkarības atgūšanas. Mēs neesam vienādi domājoši, esam no dažādiem «krustceļiem», ar dažādām idejām, dažādu vēsturisko pieredzi. Sava loma ir arī mūsu «lielo» un «mazo» kaimiņu ietekmei. Kas gan, manuprāt, pietrūkst daudzdos līmeņos, – tā ir spēja izlemt, nevis tikai skatīties vienam uz otru un sīkumaini pārnest cits citam, meklējot mazsvarīgus argumentus, kāpēc nedarīt, tā vietā, lai darītu. Tas, manuprāt, ir tas, kas nevajadzīgi velk laiku garumā.

- Mūsu saruna notiek valsts svētku priekšvakarā. Kādas ir tavas izjūtas 18. novembrī?

- Tās ir diezgan dziļas, saistītas ar Latvijas pašiem pirmsākumiem, jo mans vecaistēvs no tēva puses bija latviešu strēl-

nieks, pirms vēl bija «sarkanie strēlnieki». Ziemassvētku kaujās viņš tika ievainots, kļuva invalīds. Kaut ko no viņa stāstiem par Pirmo pasaules karu mēs, bērni, jau zinājām. Kad, beidzot 11. klasi un vidusskolu, man vajadzēja rakstīt sacerējumu, es izvēlējos brīvo tematu «Mana dzimtene, revolūcijā dzimusi, mana revolūcija nenorimusi». Tur varēju rakstīt, ko gribēju. Un es biju uzdrošinājies pieminēt latviešu strēlniekus, kurus tolaik nedrīkstēja pieminēt... Rakstīju no sirds, bet nebiju iedomājusies, ka cenzūra arī skolēnu izteikumiem var būt tāda... Laikam tikai par mata tiesu man tas viss beidzās bez tālejošām sekām. Bet vecaistēvs bija manas dzīves informatīvā bagātība, kas deva iespēju padomāt, kāpēc tolaik cilvēki cīnījās šajās kaujās. Es sapratu, ka tā ir bijusi cīņa par mūsu zemi. Savukārt 40. gados mans tētis un tēva brālis tika ierauti jau Otrā pasaules kara peripetijās, katram no viņiem nokļūstot pretējā frontes pusē. Arī šos stāstus es zināju un domāju: atkal pasaules netaisnība! Nu, kā var izšķirt ģimeni tikai tāpēc, ka kāds grib karot... Vēlāk man, mazam bērnam, ļoti nepatika klausīties ziņas par karu, jo es apzinājos – tas ir slikti... Tas ieseja manī pārliecību, ka par savu zemi ir jāiestājas, jā rūpējas.

Es ļoti cīnu tos ļaudis, kuri 90. gados spēja nobalsot Saeimā par Latvijas neatkarību. Ne katrs bija gatavs to darīt. Ja mēs vēlamies savu valsti redzēt ziedošu, plaukstošu un vispār pastāvam, mums pašiem par to jā rūpējas.

Sarmīte Rone
Autores foto

MAF
Mediju atbalsta fonds
Projektu finansē Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors